

Prof. zw. dr hab. Bogdan Koszel

Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM

Poznań

Recenzja dorobku naukowo-badawczego i dydaktycznego dr. Remigiusza Rosickiego ubiegającego się o stopień naukowy doktora habilitowanego na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

1. Podstawowe dane o kandydacie

Dr Remigiusz Rosicki w 2003 r. ukończył studia na kierunku politologia (specjalność marketing polityczny) na UAM w Poznaniu. Jego pierwsza praca magisterska w poświęcona procesowi regulacji społecznej została wyróżniona nagrodą Dziekana Wydziału Nauk Społecznych UAM jako najlepsza. Równolegle mgr R. Rosicki rozpoczął studia na Wydziale Prawa, które to ukończył w 2006 r. uzyskując stopień mgr. na podstawie pracy magisterskiej dotyczącej międzynarodowych zasada ochrony środowiska. Miary jego wszechstronnych zainteresowań dopełniły studia licencjackie, które odbył na kierunku filozofia (specjalność komunikacja społeczna). Ukończył je również z powodzeniem w 2010 r. i uzyskał stopień zawodowy licencjata. Warto wspomnieć, że mgr R. Rosicki w latach 2007-2017 uzupełniał swoją i tak już szeroką wiedzę na studiach podyplomowych. Obejmowały one administrację publiczną, prawo gospodarcze (na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu), odnawialne źródła energii (Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu), kwestie związane z religią i teologią (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, statystyczną analizę danych w administracji i biznesie (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu). Jednocześnie był on członkiem wielu specjalistycznych kursów, gdzie z pewnością ważny był ten dla członków rad nadzorczych, ukończony w 2015 r.

W 2010 r. na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM mgr R. Rosicki przygotował rozprawę doktorską poświęconą ważnej i wzbudzającej wiele kontrowersji problematyce dotyczącej prób kształtowania polityki bezpieczeństwa energetycznego

przez Unię Europejską Jej promotorem był prof. Zbigniew Blok, a recenzentami prof. Włodzimierz Malendowski z WNPiD UAM i prof. Ryszard Zięba z Uniwersytetu Warszawskiego . Praca ta wyróżniona została nagrodą im prof. Józefa Kukułki (2010/2011) za najlepszą rozprawę doktorską podejmującą teoretyczne aspekty stosunków międzynarodowych.

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, w październiku 2010 r. R. Rosicki został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu na stanowisku adiunkta w zakładzie Teorii Polityki na WNPiD UAM w Poznaniu. Do dnia dzisiejszego jest to jego podstawowe miejsce zatrudnienia. Dodatkowo w latach 2013/2014 i 2015/18 dr Rosicki prowadził zajęcia na wyższych szkołach niepublicznych w Poznaniu, w Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości oraz w Wyższej Szkole Bankowej.

Zgodnie z przyjętymi kryteriami, ocenie podlegają najważniejsze obszary aktywności i zaangażowania dr. Remigiusza Rosickiego po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, które sprowadzają się do:

- oceny dorobku naukowo-badawczego po uzyskaniu stopnia naukowego doktora
- oceny nabytego doświadczenia we współpracy międzynarodowej (staże zagraniczne i krajowe)
- oceny udziału w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych
- oceny doświadczenia w kierowaniu zespołami badawczymi krajowymi i międzynarodowymi oraz udziału w grantach badawczych. Organizacja konferencji naukowych
- oceny osiągnięć dydaktycznych
- oceny działalności organizującej i popularyzującej naukę. Nagrody i wyróżnienia

2. Ocena dorobku naukowo-badawczego dr. Remigiusza Rosickiego po uzyskaniu stopnia naukowego doktora

Dr Remigiusz Rosicki należy do aktywnych politologów o zacięciu ekonomicznym i teoretycznym młodszej generacji i dzięki swoim naukowym pasjom i zaangażowaniu dobrze funkcjonuje w obiegu naukowym środowiska zajmującego się badaniami w obszarze nauk politycznych, ze szczególnym uwzględnieniem studiów europejskich. Profil badawczy Habilitanta jest wyraźnie ukształtowany i ukierunkowany na ekonomiczne i polityczne procesy związane z integracją europejską, gdzie na czoło

wybija się problem bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej i w węższym zakresie - Polski. Z góry trzeba też powiedzieć, że kierunek prowadzonych badań jest niezwykle ważny i istotny dla reprezentowanej przez niego dyscypliny naukowej, zwłaszcza w okresie turbulencji i zawirowań, które przetaczają się przez Europę w drugiej dekadzie XXI wieku. W głównym obszarze zainteresowań dr. R. Rosickiego leżą wspomniane problemy bezpieczeństwa energetycznego i jego dorobek w tej materii jest zwarty i jednorodny. W ujęciu szczegółowym Autora w badaniach interesowały m.in. polityka energetyczna Unii Europejskiej i Polski, kultura energetyczna w Europie, rynki surowców i energii, czy wpływ Indii i Chin na bezpieczeństwo energetyczne Europy.

Kierując się tymi przesłankami i wcześniejszymi dokonaniem, Habilitant sformułowała tytuł osiągnięcia naukowego ujętego w cyklu publikacji jako *Polityka energetyczna państw członkowskich – wymiar geopolityczny, instytucjonalny, społeczny, ekonomiczny i technologiczny*. Tytuł osiągnięcia naukowego jest sprecyzowany merytorycznie, jego osią jest przez cały czas niezwykle zróżnicowana polityka energetyczna członków Unii Europejskiej oraz jej konkretne wymiary.

W ujęciu statystycznym na dorobek osiągnięcia naukowego składają się dwie monografie w języku polskim, dziesięć artykułów w czasopismach naukowych, sporządzonych w języku angielskim, dwa artykuły w języku polskim i jeden rozdział pracy zbiorowej w języku angielskim.

Niewątpliwie w tym zestawie na największą uwagę zasługuje obszerna monografia autorska, którą można utożsamiać z tzw. pracą habilitacyjną, nosząca nazwę *Kultury energetyczne Unii Europejskiej* (Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, Poznań 2018, ss. 447).

W pracy habilitacyjnej dr R. Rosicki podjął się rozwiązanie wbrew pozorom trudnego zadania badawczego wymagającego niemałej wiedzy i doświadczenia. Z góry też sygnalizuję, że zaakcentowany w tytule problem badawczy został przez Autora dobrze odczytany i w sposób przekonujący rozwiązany. Z pewnością nie było łatwo, ponieważ wybrany przez niego problem badawczy jest wielowątkowy i wielopłaszczyznowy, co wymaga należytej dyscypliny badawczej i przede wszystkim wszechstronnej wiedzy politologicznej, ekonomicznej, z zakresu prawa i procesów społecznych.. Sam tytuł został sformułowany w sposób precyzyjny. Widać wyraźnie że Autor miał na myśli pewne cechy, które składają się na kulturę energetyczną i przyjęte rozwiązania w różnych państwach członkowskich. Struktura pracy jest logiczna i przejrzysta (trzy obszerne rozdziały nie licząc Wstępu, Wykazu skrótów używanych w pracy, Zakończenia, wykazu

tabel i rysunków, załączników oraz bibliografii). Układ treści jest spójny i przemyślany. Tak więc tytuł, obszar badawczy i konstrukcja monografii nie budzą zastrzeżeń. Język jest komunikatywny choć w dużym stopniu nasycony treściami teoretycznymi, co wymaga od czytelnika niemałego skupienia. Jednakże przy pewnym zaangażowaniu widać, że narracja prowadzona jest w sposób klarowny i rzeczowy, można powiedzieć, że erudycja należy do dość mocnej strony całego wykładu. Autor sprawnie panuje nad zebraniem materiałem badawczym, posiada dobrze zorganizowany warsztat naukowy. W aparacie naukowym, w przypisach, stosuje zapis harwardzki. Jeżeli lekturze towarzyszy odpowiednia dyscyplina czytelnicza, to można powiedzieć, że tę książkę dobrze się czyta, a komentarze, opinie autora i obficie cytowanych przezeń badawczy trafiają do przekonania czytelnikowi.

Przystępując do pisania książki Autor zebrał olbrzymią bibliografię, której rozmiary imponują. Siłą rzeczy dominuje dokumentacja źródłowa unijnej proveniencji. W opracowaniach przeważa literatura anglosaska. Ale również polska jest należycie reprezentowana. *Cum grano salis* można powiedzieć, że konstrukcja bibliografii może budzić wątpliwości. Dla każdej pracy naukowej siłą rzeczy sprawą podstawową są źródła. I to od nich powinno się konstruować bibliografię. Eksponowanie na pierwszym miejscu monografii i artykułów naukowych, niejako je degraduje i wskazuje, że dla autora nie odgrywały one znaczącej roli. Widać tu pewien wpływ prawników, którzy z niewiadomych przyczyn w swoich książkach źródła (najczęściej akty prawne) sytuują na ostatnim miejscu.

We Wstępie znalazła się charakterystyka podjętego problemu badawczego, ciekawie i szeroko sformułowano hipotezy i pytania badawcze. Szeroko omówiona została metodologia - przyjęte podejście badawcze (pozytywistyczna perspektywa badawcza), metody i techniki badawcze. Cenny jest obszerny opis źródeł i istniejącej literatury, zwraca uwagę rozbudowana merytoryczna ocena dorobku poprzedników, gdyż to najlepiej pokazuje orientację Autora i jego wiedzę w zakresie opisywanych zagadnień

W obszarze dorobku naukowego w cyklu „osiągnięcie naukowe” obok pracy habilitacyjnej mieści się również kolejna monografia, której dr R. Rosicki jest współautorem

(obok. M. Rewizorskiego i W. Ostanta) poświęcona wybranym aspektom bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej. Ponadto opublikował on jeden rozdział w języku angielskim w pracy zbiorowej pod redakcją P. Kwiatkiewicza, a dotyczącą rynku

surowców i energii w kontekście bezpieczeństwa energetycznego. Dorobek ten uzupełniają wspomniane artykuły naukowe (12) z czego 10 napisanych w języku angielskim. Ubolewać należy, że większość z nich ukazała się wprawdzie w wysoko ocenianych w rankingach MNiSzW czasopismach naukowych, ale macierzystym środowisku naukowym Habilitanta („Przegląd Politologiczny”, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne”, „Rocznik Integracji Europejskiej, „Przegląd Strategiczny”). Ewidentnie brakuje publikacji zagranicznych.

Drugim polem badawczym, gdzie kandydat do stopnia naukowego doktora habilitowanego może mówić o sukcesach jest bezpieczeństwo informacji. W tym zakresie dr R. Rosicki opublikował ogółem 9 artykułów i wszystkie zostały sporządzone w języku angielskim. Podobnie ja wcześniej można wnieść zastrzeżenie, że dominują artykuły opublikowane w wydawnictwach Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM.

Dodatkowo Habilitant współpracował z innymi badaczami, czego wynikiem jest 12 artykułów i części prac zbiorowych sporządzonych w językach angielskim, polskim, serbskim i rosyjskim.

Ostatni obszar badawczy, który Habilitant ujął w kategoriach węzłowych zagadnień nauk politycznych zawiera się w 13 opublikowanych samodzielnie lub we współautorstwie artykułach w periodykach naukowych, bądź pracach zbiorowych. Pod jego współredakcją ukazało się również 5 prac zbiorowych.

Miarą osiągnięć naukowych kandydatów do stopnia naukowego czy tytułu naukowego jest liczba cytowań w prestiżowych indeksach. *H-indeks* wyróżnił go 7 punktami, co jest przyzwoitym wynikiem. W *Google Scholar* liczba cytowań wynosi 154. Warto też podkreślić, że Habilitant wyniki swoich poszukiwań naukowych umieszcza w bazach danych, gdzie dominuje popularne repozytorium UAM - AMUR. To tylko z niego liczba pobrań wynosiła 60 tys.

Reasumując tę najważniejszą część składającą się na całociowy dorobek Habilitanta należy stwierdzić, że po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nastąpił znaczący wzrost dokonań dr. Remigiusza Rosickiego i to zarówno w sensie ilościowym, jak i jakościowym. Dotyczy to w pierwszej kolejności monografii autorskich, które reprezentują wysoki poziom merytoryczny i warsztatowy oraz artykułów naukowych i części prac zbiorowych publikowanych przede wszystkim w języku angielskim..

3. Doświadczenia we współpracy międzynarodowej (staże zagraniczne i krajowe)

Nie ulega wątpliwości, że współpraca międzynarodowa Habilitanta w porównaniu z piśmienniczą aktywnością w języku angielskim jest jego najsłabszą stroną. Z przedłożonej dokumentacji nie wynika, by Habilitant po doktoracie przebywał na zagranicznych stażach, czy stypendiach naukowych. Zapoczątkował ją wprawdzie dość wcześnie, bo w latach 2007-2008 uczestnicząc w programie wymiany studentów w zakresie nauk społecznych i politycznych na Uniwersytecie Södertörns w Sztokholmie, ale później miała ona wyjątkowo szczątkowy charakter. Współpracę zagraniczną prowadzi on za pośrednictwem warszawskiego Institute for Security, Energy and Climate (ISECS) będąc jego jednym z najlepiej rozpoznawalnych ekspertów.

4. Ocena udziału w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych

W latach 2010-2018 Habilitant uczestniczył z referatem ogółem w 55 konferencjach naukowych, z czego 19 miało charakter międzynarodowy. Głównie odbywały się one w Poznaniu, Słubicach i Warszawie. Jego ciekawe wystąpienia dotyczyły zagrożeń bezpieczeństwa energetycznego, zagrożenia bezpieczeństwa informacji i ogólnych zagadnień związanych z politologią. Ocena jego zaangażowania w tym obszarze wypada pozytywnie, jakkolwiek biorąc pod uwagę ponadprzeciętną aktywność naukową dr. R. Rosickiego brakuje jego wystąpień na szerszym forum międzynarodowym, w ośrodkach badawczych i uniwersytetach za granicą.

5. Doświadczenia w kierowaniu zespołami badawczymi krajowymi i międzynarodowymi oraz udział w grantach badawczych. Organizacja konferencji naukowych

Dr R. Rosicki od 2015 r. współpracuje z ISECS w Warszawie będąc jego czołowym ekspertem i konsultantem w zakresie problemów bezpieczeństwa energetycznego i polityki klimatycznej. Aktywnie uczestniczył w pracach sieci naukowej „Energy Security- Poland” gdzie m.in. zajmował się koordynacją badań prowadzonych przez poszczególne grupy badawcze i organizacją cyklicznych konferencji naukowych. W 2014 r. współtworzył ramach grantu naukowego nowy kierunek na WNPiD UAM „International relations: Regional and trans-border cooperation” z angielskim jako językiem wykładowym. Brał udział w charakterze wykonawcy w projekcie poznańsko-kilońskich studiów „Polacy i Niemcy w Europie” (od 2012) oraz w projekcie „Pomost na

rynku pracy”(2015). W 2018 r. zaproszony został w charakterze podwykonawcy do realizacji grantu kierowanego przez prof. J. Skrzypczaka Rola mediów w kreowaniu aktywności fizycznej i zainteresowań pro-sportowych. Samodzielnie nie organizował konferencji naukowych, był jednakże członkiem kilku komitetów naukowych i rad programowych tego typu przedsięwzięć. Jego dorobek w tym zakresie uznać należy za skromny, lecz wystarczający by nabrał on odpowiedniego doświadczenia.

6. Osiągnięcia dydaktyczne

Główna działalność dydaktyczna kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego skoncentrowana była na zajęciach organizowanych na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM. Na kierunkach: *Zarządzanie Państwem, Politologia, Stosunki Międzynarodowe, Bezpieczeństwo Narodowe* prowadził ona wykłady, seminaria i ćwiczenia oraz zajęcia fakultatywne. Dotyczyło to m.in tak ważnych wykładów jak „Teoria polityki”, „Socjologia polityki”, „Decydowanie polityczne” czy „Wstęp do nauki o polityce. Należałoby także nadmienić, że dr R. Rosicki w latach 2010-2015 prowadził zajęcia na Wydziale Prawa i Administracji UAM oraz w latach 2015-2018 w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu.

Zajęcia Habilitanta cieszyły się sporym zainteresowaniem i powodzeniem wśród studentów. W roku akademickim 2012/2013 został on przez nich wyróżniony jako najlepszy wykładowca prowadzący wykłady na politologii.

W swoim dydaktycznym dorobku dr R. Rosicki ma wypromowanych 43 licencjatów, a więc w tym zakresie można mówić już o pewnym doświadczeniu. Trzeba też podkreślić, że w latach 2015-2018 dr. R. Rosickiemu powierzono funkcję promotora pomocniczego w czterech przewodach doktorskich, otwartymi na WNPiD UAM, które pozostają w związku z jego zainteresowaniami badawczymi

Biorąc pod uwagę szczególne zaangażowanie Habilitanta w procesie dydaktycznym należy stwierdzić, że posiada ona niezbędne kwalifikacje do prowadzeniu zajęć ze studentami jako samodzielny pracownik nauki. Dodatkowym plusem jest fakt prowadzenia części zajęć w języku angielskim.

7. Działalność organizująca i popularyzująca naukę. Nagrody i wyróżnienia

Nie ulega wątpliwości, że ten obszar aktywności dr. R. Rosickiego zasługuje na uznanie i wyróżnienie. Jest on aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk politycznych, Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego i IPSA. Jest jednym z najstarszych stażem członków wydziałowej komisji ds. rekrutacji na oferowane przez WNPiD UAM studia, wielokrotnie też był członkiem komisji ds. egzaminów licencjackich.

Habilitant dużo czasu i energii poświęca na sprawy wydawnicze. W latach 2013-2019 był on członkiem redakcji czasopisma „Revolutions”, w latach 2016-2019 zastępcą sekretarza czasopisma *International and Security Studies* i od 2016 r. jest członkiem redakcji renomowanego „Przeglądu Politologicznego. Uchodzi za skrupulatnego recenzenta i chętnie zapraszany jest do sporządzania recenzji w periodykach naukowych (m.in. „Przegląd Europejski”, „Rocznik Strategiczny”, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne”, „refleksje, „Public Policy and Economic Development”).

Habilitant sprawdził się również jako popularyzator wiedzy i nauki. Prowadził wykłady w szkołach średnich nt. bezpieczeństwa energetycznego, informacji i polityki kryminalnej. Wielokrotnie uczestniczył w różnego rodzaju szkołach i warsztatach metodologicznych organizowanych m.in. w Poznaniu, Toruniu i Gnieźnie. Uchodzi za wykładowcę, który łatwo nawiązuje kontakty zarówno ze studentami jak i uczniami szkół średnich. Jest ceniony za posiadaną wiedzę i klarowny sposób jej przekazywania.

Ocena ogólna

Przechodząc do generalnych uogólnień, należy podkreślić, że w obszarach, które podlegają recenzji dorobek Habilitanta jest zróżnicowany. Najważniejsze punkty odniesienia, które mają zasadniczy wpływ na końcową ocenę, tzn. dorobek piśmienniczy, aktywność dydaktyczna i udział w konferencjach naukowych z wygłoszonym referatem pozwalają na sformułowanie określenia, że mamy do czynienia z wyróżniającym się kandydatem do stopnia naukowego doktora habilitowanego. Jego dorobek jest znaczący w ujęciu ilościowym jak i jakościowym i spełnia ustawowy wymóg „znaczącego postępu” od czasu uzyskania doktoratu. Od obrony pracy doktorskiej nastąpił znaczący wzrost jego zaangażowania naukowego i eksperckiego, postulatem jest natomiast szersze włączenie się w obieg międzynarodowy. Jego oryginalne badania nad kulturami energetycznymi państw członkowskich Unii Europejskiej, a zwłaszcza determinantami określonych zachowań członków UE wpływających na ich postrzeganie bezpieczeństwa

energetycznego i zagrożeń dla klimatu w dużym stopniu mają charakter nowatorski i dobrze wpisują się w dyscyplinę naukową związaną z obszarem politologii i studiów europejskich.. Jestem dogłębnie przeświadczony, że posiadając już tak bogate doświadczenie naukowe, eksperckie, dydaktyczne spełnia on warunki, które należy oczekiwać od kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego. Nie ulega wątpliwości, że dr R. Rosicki wykazuje się wysokimi predyspozycjami do dalszego prowadzenia badań w charakterze samodzielnego pracownika nauki. Poziom merytoryczny i warsztatowy jego publikacji gwarantuje i wyraźnie wskazuje, że jest on w pełni ukształtowanym, dojrzałym badaczem i cenionym ekspertem specjalizującym się w eksploracji interesującego pola badawczego, które jest jednym z fundamentalnych dla przyszłego rozwoju Unii Europejskiej i w szerszym kontekście - całego świata. Biorąc pod uwagę powyższe przesłanki stwierdzam, że dorobek naukowo-badawczy oraz dydaktyczny dr. Remigiusza Rosickiego odpowiada normom i standardom określonym w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych, tytule naukowym i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz.595 ze zm. DZ.U. z 2005, nr 164, oraz art. 33 ust. z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki). Wniosuję więc o dopuszczenie Pana dr. Remigiusza Rosickiego do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego

(prof. zw. dr hab. Bogdan Koszel)

Poznań, 2019-05-19